Hava Yolu ve Solunum Sistemi İnvaziv Girişimler

Doç Dr Evvah Karakılıç MD, PhD
Ankara Numune E&A Hastanesi
Acil Tıp Kliniği

Zor entübasyon

- Birçok başarısız entübasyon denemesi olarak tanımlanabilir. (ASA)
  - üç ya da daha fazla denemeye rağmen başarılı olunamaması
  - Bu deneme süresinin on dakikadan uzun sürmesi
- Bu durumda alternatif entübasyon yöntemleri

LMA

- İlk olarak 1981'de londrada Dr. Archie Brain geliştirmiştir.
- İki kısımdan oluşur
  - Maske
  - Tüp

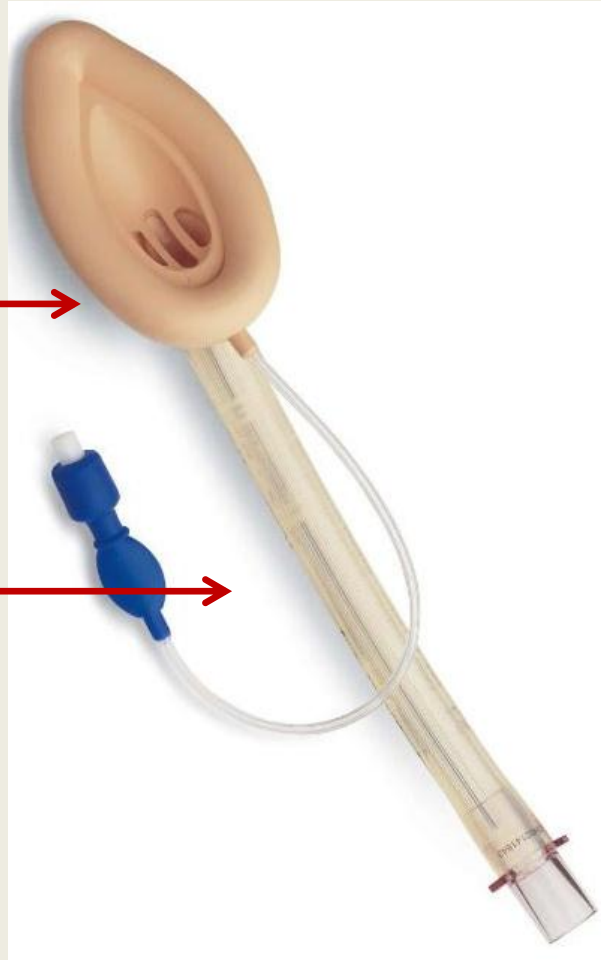

- LMA zor havayolu yönetiminde etkili olduğu kanıtlanmıştır.

LMA

- LMA diğer özefagial tüplere benzer ancak geniş bir yerleşim tabanı olması nedeni ile bronşa ya da özefagusa geçemez.
- Entübasyon işlemi esnasında ETT yerleştirilmesi başarısız olduğunda ya da sevikal patolojilerde alternatif bir yol olarak kullanılacak etkili bir yöntemdir.

LMA

- LMA yerleştirilip cuff şişirildiğinde özefagus ve Larinks birleşim yerinde oval bir manşon gibi yerleşir.

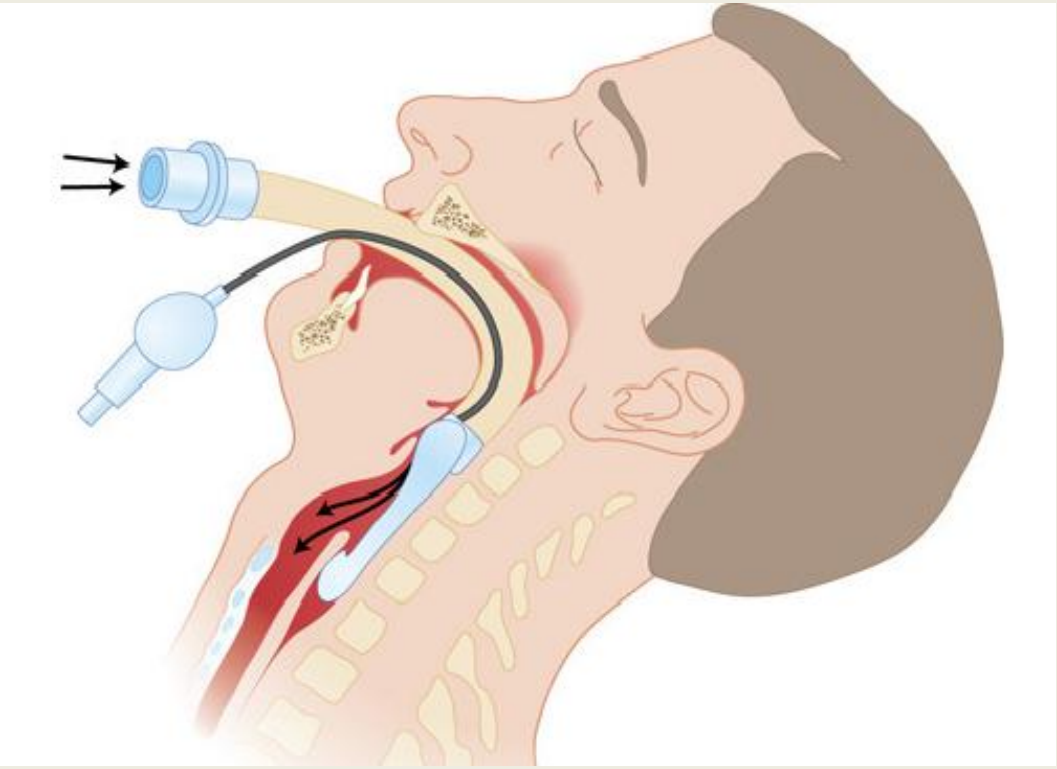

LMA komplikasyonu

- % 3 oranda havayolunu tıkayabilir
- Gastrik içeriğin aspire edilmesinde yetersiz kalınabilir
- Krikoid bası uygulanması LMA yerleşinini engeller
- Yüksek inspirasyon basınçlı ventilasyona gerek duyulan durumlarda (KOAH) tercih edilmez

Yöntem

- Boyut seçilmesi
  - Size 1: <5kg--------4mL
  - Size 2: 10-20 kg
  - Size 3: 30 kg-------20 mL
  - Size 4: yetişkin
  - Size 5: yetişkin----40mL
- Cuff kontrolü
- Kayganlaştırıcı kullanımı
  - yeterli ve suda çözünen
- Başa pozisyon verme

- LMA kalem gibi tutulur
- Üst dişlere yakın bir şekilde ağızda ilerletilir
- LMA işaret parmağı yardımı ile farinks arka duvarına doğru tamamı itilir ve cuff şişirilir

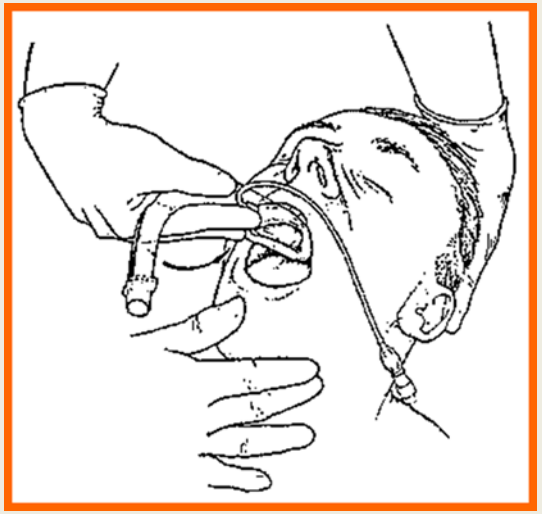

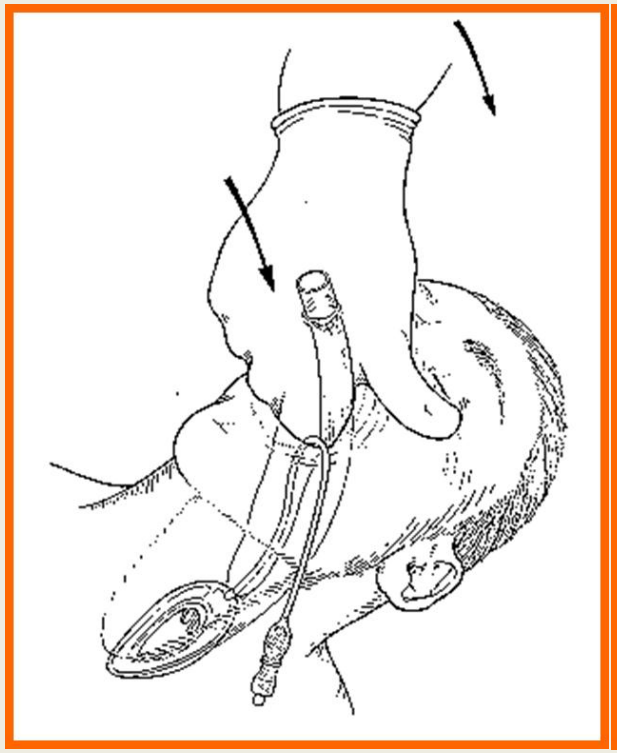

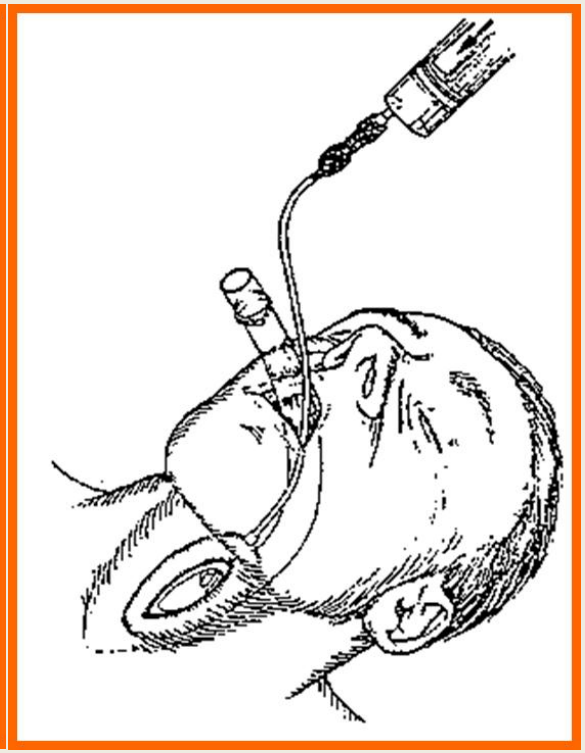

- Karşılaşılan sorunlar

- Cuff katlanması
  - LMA damağa yaklaştırılmaz ise
  - Tamamen cuff boşaltılırsa
  - Yetersiz kayganlaştırıcı kullanılır tıkanıklığa neden olabilir
  - Epi
    -
    -

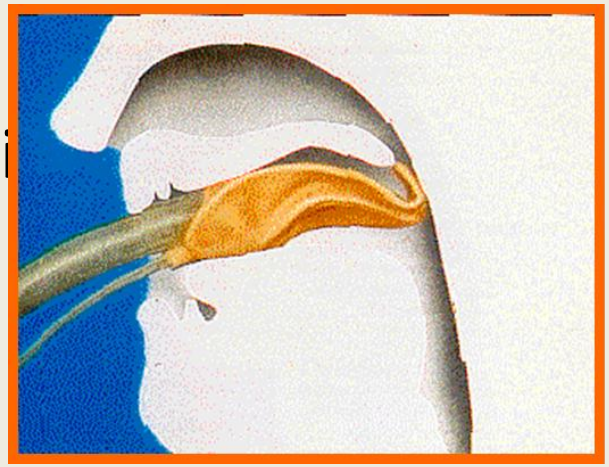

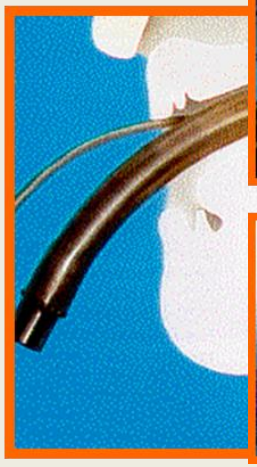

LMA-Fastrach

- Trakeal entübasyon için kullanılır
- Anatomik bir şekli var
- Distal açıklıkta epiglot elevatörü vardır
- Yine klasik cuff vardır

Kombi tüp

- Çift lümenli
- Proksimaldeki düşük basınçlı cuff
  - Faringeal alanı kapatır
- Distal cuff
  - Özefagusu kapatır.

Faringeal balon

Distal balon

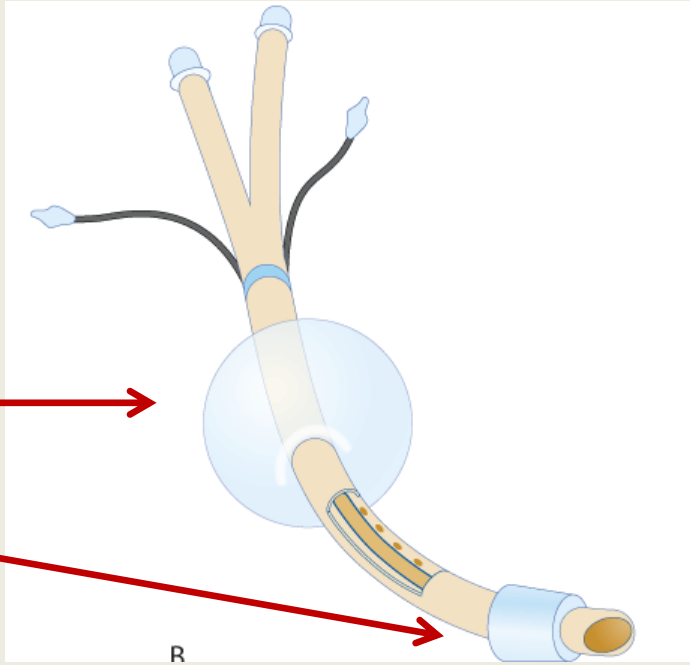

Kombi tüp

- LMA’daki gibi başa pozisyon verip kayganlaştırıcı sürerek ilerletilir.
- Bir direnç ile karşılaşılırsa geri çekip tekrar denenmelidir.
- Çizgiye kadar ilerletilmelidir.

Kombi tüp

- Distal balon ETT benzer. İlerletildiğinde ya özefagusa ya da trakeaya ilerler
- Birinci (mavi) cuff 100 mL, ikinci cuff 15 mL şişirilir
- 1. tüp ile ventilasyona başlanır, eğer akciğer sesleri iyi ise devam edilir.
- Eğer dinlemekle akciğer sesleri yok ve gastrik ses alınıyorsa 2. tüpten ventilasyona geçilir.

Kombi tüp

- Özegus yerleşimi:
  - Distal balon özefagusu tıkar
  - Farengeal deliklerden hasta ventile olur
  - Mide içeriği kolaylıkla direne edilebilir
- Trakea yerleşimi
  - Endotrakeal tüp gibi olur.
  - Mide içeriği deliklerden direne olabilir

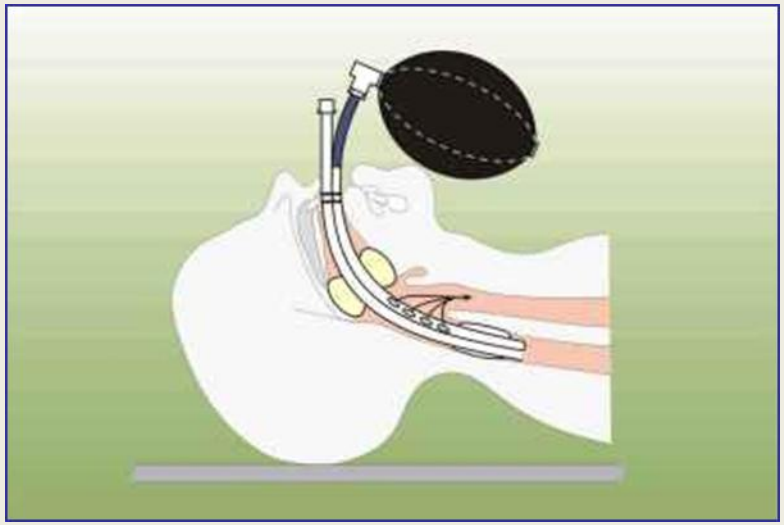

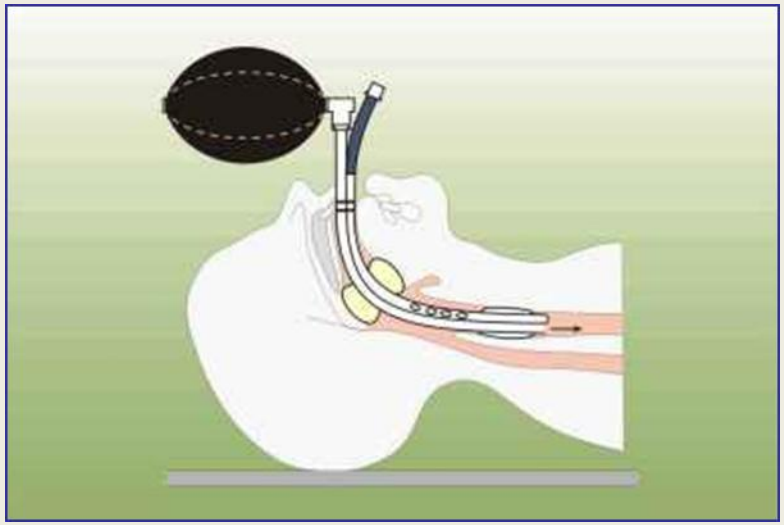

Cerrahi havayolu girişimleri

Cerrahi havayolu girişimleri

- Acil serviste % 3 hastada zor havayolu ile karşılaşılmakta
- Bir çok yeni teknikler olmasına rağmen
  - LMA
  - İLMA
  - yeni hızlı seri entübasyon teknikleri olsa da yine de hastalara (% 0,6'sına) cerrahi hava yolu gerekebilir

Cerrahi havayolu girişimleri

- Krikotirotomi (Koniotomi):
- İğne krikotirotomi (Jet oksijenasyon)

Cerrahi havayolu endikasyonları

- 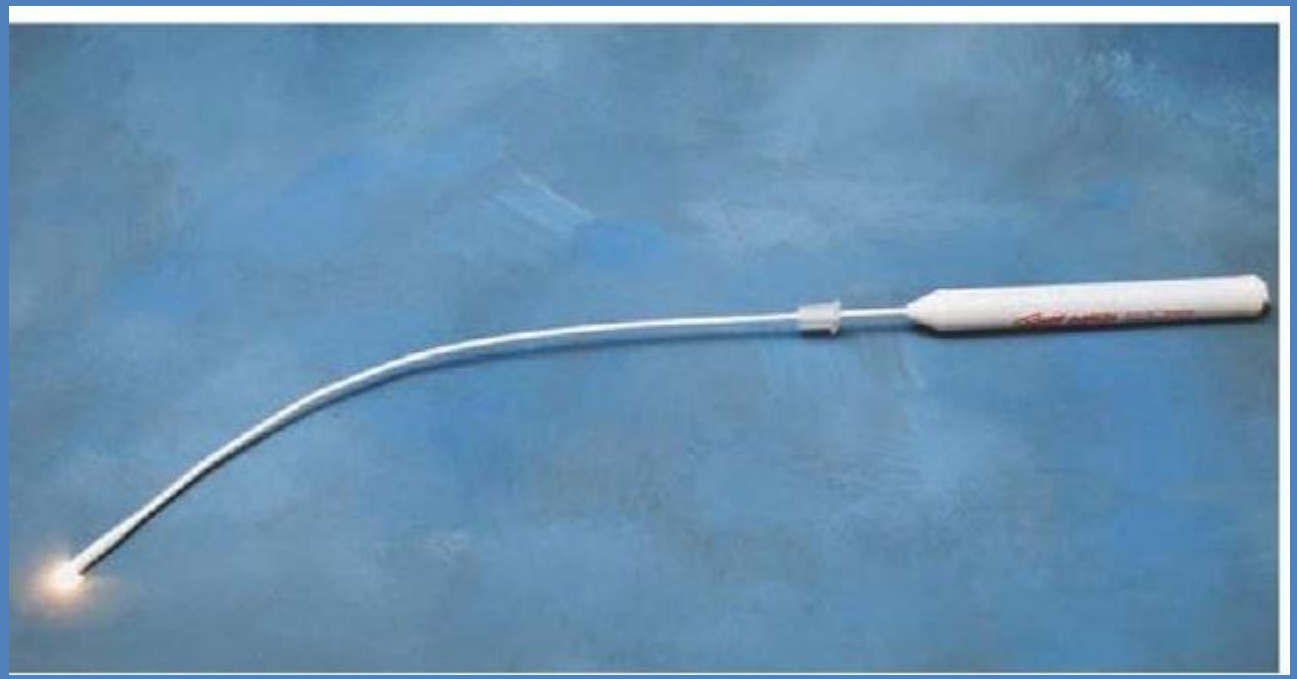

Yetişkinde krikotirotomi endikasyonu

- Bu yöntemlerle havayolu güvenli hale gelemiyorsa
- Ya da
- Boyun travması gibi durumlarda orotrakeal veya nazotrakeal entübasyon yapılamıyorsa
- **krikotirotomi endikasyonu vardır.**

Çocuklarda krikotirotomi endikasyonaları

- 12 yaşından küçük çocuklarda krikoid kıkırdağın yumuşak, mobil ve esnek olması nedeni ile krikotomi zorlaşır
- Bu yaş grubunda iğne ile krikotomi yapılıp jet ventilasyon ile geçici havayolu güvenliği sağlanabilir.

Rölatif kontrendikasyonları

- Krikoid membran altında bir tıkanıklık varsa
- SHORT neck
  - Surgery (hikayede boyun cerrahisi varlığı)
  - Hematom
  - Obesity
  - Radiation (radyoterapi)
  - Trauma: boyunda anatomik noktaları gizleyecek travma ya da yanık varlığı)
- İnsizyon yerinde tümör, abse ya da enfeksiyon varsa

Yöntem

- Malzemeler
  - Kişisel koruyucu ekipmanlar
  - 10 ya da 11 numara bistüri
  - 6 mm endotrakeal ya da trakeostomi tüpü
  - Tüp tespiti için malzeme
  - Ambu ve oksijen kaynağı

Krikotiroid membran lokalize edilir

Tintinalli's Emergency Medicine. 2010

Anatomik olarak hedef nokta

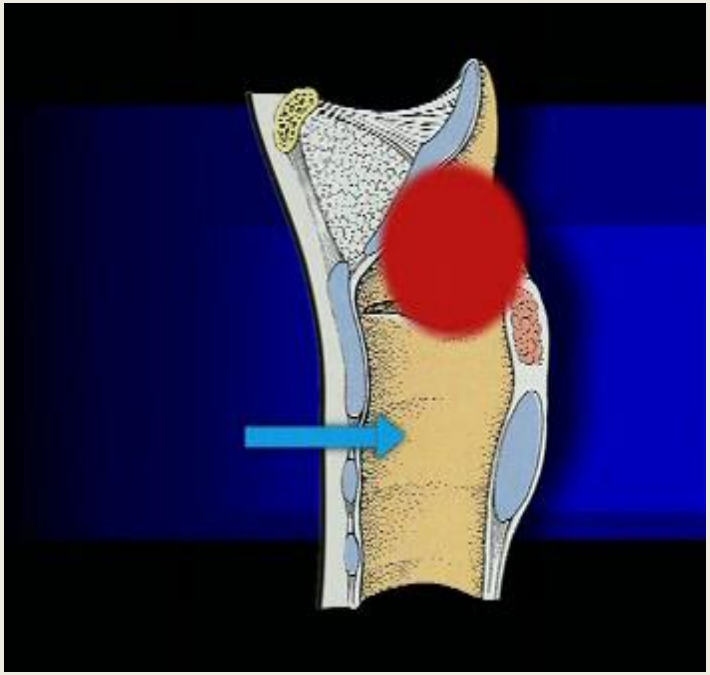

Vertikal bir insizyon yapılır

Tintinalli's Emergency Medicine. 2010

Horizontal bir insizyon ile krikotiroid membran perfore edilir.

Tintinalli's Emergency Medicine. 2010

Klemp ile genişletme yapılır

Tintinalli's Emergency Medicine. 2010

Trakeostomi tüpü yerleştirilir

Tintinalli's Emergency Medicine. 2010

Krikotirotomi komplikasyonları

- Kanama:
  - Az miktarda venöz kanamalar (kendiliğinden durur)
  - Vertikal kesi nedeni ile arteriyel kanma insidansı düşüktür. Olsa da bası ile durur nadiren cerrahi gerektirir.
- Tüpün malpozisyonu
  - Nadiren mediastene ilerler. Ventile edilemez.
- Nadiren trakea, özefagus ve laringeal sinirde kesi görülebilir.
- Pnömotoraks

- Eğer trakeostomi 2-3 günden fazla kalacaksa krikotirotomi trakeostomiye çevrilmelidir.

Hazır koniotomi setleri

- Piyasada bulunan hazır koniotomi setleri basit ve hızlı krikotirotomi açılmasına imkan sağlar.

İğne krikotirotomi

- Krikotiroid membrana IV damar yolu açmak için kullandığımız iğneler ile girilerek işlem gerçekleştirilir.
- Bu işlem cerrahi krikotirotomiye göre daha kolay olmasına rağmen yeterli ventilasyon sağlayamadığı için kullanımı kısıtlıdır
- Geçeci bir süre ventilasyon sağlar.

İğne krikotirotomi

- Anatomik hedef nokta krikotiroid membrandır

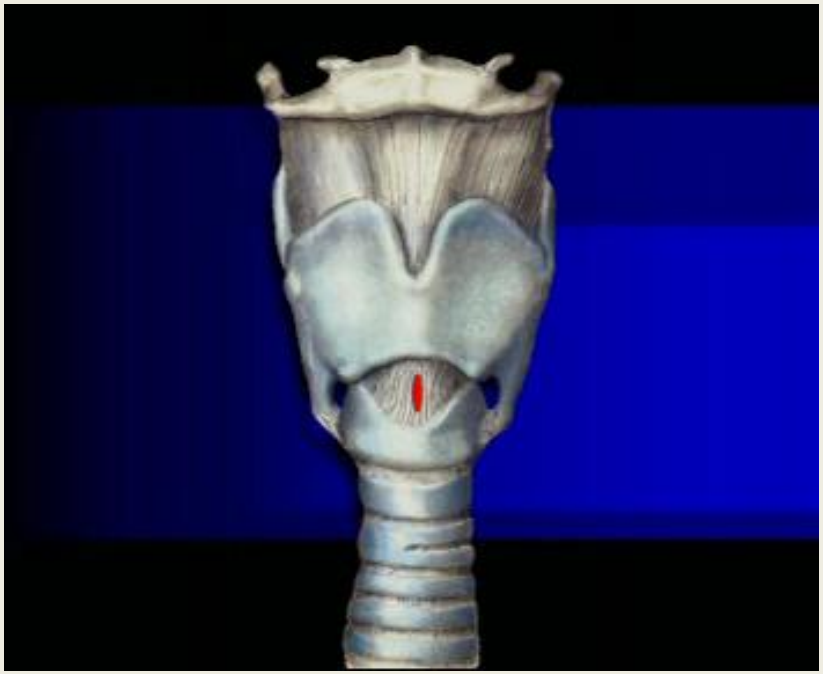

Gerekli malzemeler

- Koruyucu ekipmanlar
- 14 ya da 12 numara branül
- 2 ya da 3 mL enjektör
- Endotrakeal tüp
- Güçlü oksijen kaynağı

Teknik

- 2-3 mL’lik enjektör ucuna 14-12 G iğne takılır.
- Krikotiroid membran lokalize edilir.
- Dik bir açı ile cilt geçildikten sonra negatif basınçla ileriye doğru ilerlenir.

Teknik

Aniden hava gelince 45 derecelik bir açı ile kaudal yönde ilerlenir

6 mm endotrakeal tüp 2 mL enjektör içine yerleştirilir.

Ya da enjektör doğrudan iğneye takılıp 6 mm’lik endotrakeal tüp adaptöru enjektöre takılabilir.

Dikkatle ventile edilmelidir. Ufak bir hareketle yerinden çıkabilir.

İğne krikotirotomi

- % 100 oksijen kaynağına bağlı balon ile ventile edilir.
- Komplikasyonları nadirdir.
  - Kanama
  - Özefagus perforasyonu
  - Masif subkutan amfizem
- Kateter amacına uygun sürede kalmalıdır. Uygun hava yolu sağlandıktan sonra çıkarılmalıdır.

Kapnometre

- Expiryum esnasındaki CO_2 düzeyini ölçer
- Entübe edilen hastada trakeal tüp ile balon ya da mekanik ventilatör arasına takılan kapnometre ile End-tidal CO2 ölçümü yapılır.
- Dalga ya da sayı şeklinde ekrana yansıtılır

Kapnometre kullanımı

- Dokular canlı ise CO_2 oluşuyordur.
- Kapnometre,
  - trakeal entübasyonun doğrulanması
  - CPR etkinliğinin izlenmesini sağlar.
- Normal ETCO2 değeri 30–43 mm Hg’dır.

TEŞEKKÜRLER